

Delo stanovanjske skupnosti

Naša družba je v mejah možnosti že takoj po vojni posvetila skrb stanovanjskemu področju in to z obnovo porušeni domov, z gradnjo stanovanjskih hiš in stanovanj ter z režimom stnovanjskih razmerij, kakršen je bil nujen v času velike stanovanjske stiske. Zaradi pomanjkanja sredstev in drugih težav pa to obdobje ne izkazuje posebnih uspehov. Pomembnejši mejnik predstavljata leto 1958, v katerem je bila izvršena nacionalizacija stanovanjskih hiš in stanovanj, razen z zakonom določenega maksimuma. Podružbljanje stanovanjskega sklada je tako ustvarilo materialno osnovo za razvoj stanovanjske samouprave v stanovanjskih hišah. Ustanovljeni so bili hišni sveti. V tem času so gradili stanovanja iz skladov stanovanjskega prispevka, ki se je zbiral v občinskem skladu. Leta 1965 pa je bil ta sklad ukinjen, stanovanjski prispevek pa je ostal organizacijam združenega dela. Poslovne banke pa so na podlagi sredstev odpravljenih stanovanjskih skladov izoblikovale sistem stanovanjskega

varčevanja. V tem obdobju so bila za gospodarjenje s stanovanjskimi hišami v družbeni lastni ustanovljena stanovanjska podjetja, gradbena podjetja pa so izvajala izključno komercialno gradnjo. Organizacije združenega dela so reševale stanovanjska vprašanja predvsem s krediti, zaradi česar je stagniral stanovanjski sklad. Tak način reševanja stanovanjskih vprašanj ni bil vzpodbuden za občane z najnižjimi dohodki in jim ni omogočal reševanja njihovih stanovanjskega vprašanja. Pri vsem tem pa je še stalna rast cen tako v gradnji kot v vzdrževanju stanovanj povzročala številne težave varčevalcem kakor razvrednotenje sredstev za vzdrževanje stanovanjskih hiš. Tudi zadrževanje stanarin na isti višini je preprečevalo hitrejšo premike reševanja stanovanjske problematike. Posledice navedenih odnosov so se pokazale predvsem v naglem upadanju gradnje družbenih stanovanj, v pretiranem dviganju cen stanovanj, nesmoternem koriščenju zemljišč, brezvestnem uničevanju člove-

kovega okolja in v velikem nesorazmerju med možnostmi in potrebami posameznikov. Prišlo je tudi do spekulativnih prodaj družbenih stanovanj, neustreznega kreditiranja stanovanjske gradnje, obremenjevanja gradbenega materiala z visokimi davki in podobno. Tak sistem je moral nujno doživeti spremembe in uvajanje novih odnosov v stanovanjsko gospodarstvo. Z resolucijo o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva iz leta 1972, ustavnem dopolnilu, ki opredeljuje ustanavljanje stanovanjskih skupnosti, novo ustavo, zakonom o programiranju in financiranju graditve stanovanj in zakonom o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu smo dobili pomembne elemente in vzpodbude za nadaljnjo fazo razvoja stanovanjskega gospodarstva. Vse to je imelo za posledico sprejem sporazuma o 6 odstotnem minimalnem obveznem izločanju sredstev za stanovanjsko izgradnjo in od tega 30 odstotkov združujemo v enotni solidarnostni sklad. Iz teh sredstev se grade stanovanja za

družine z nizkimi osebnimi dohodki, stare ljudi in mlade družine. To je področje dela, ki ga opravlja v naši občini odbor za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu katerega delo je tudi nadomestitev dela stanarin stanovalcev z nizkimi dohodki.

Z zakonom o gospodarjenju s stanovanjskimi hišami in stanovanji v družbeni lastni pa so urejena vprašanja, ki so povezana s položajem hišnih svetov, zbora stanovalcev in organizacij za vzdrževanje stanovanjskih hiš.

Na področju občine Center je po popisu iz leta 1971 skupno 13.204 stanovanj. Njihova stanovanjska površina pa znaša 792.380 m² uporabne površine. Od tega je približno 8.000 stanovanj v družbeni lasti, ostala stanovanja pa upravljajo stanovanjske enote (npr. stanovanjski sklad JLA) ali pa so v privatni lasti. Stanarina družbenih stanovanj znaša letno 13.598.420 dinarjev. Že ta podatek o stanarini pa zgovorno kaže kvaliteto našega občinskega stanovanjskega sklada, saj znaša povprečna stanarina na mesec 115 dinarjev na stanovanje.

Dohodek stanarin je od leta 1966 vedno isti. Stroški vzdrževanja tako tekočega kot investicijskega pa so se vsako leto povečevali. Po zbiranju podatkov za investicijsko vzdrževanje stanovanjskih hiš za leto 1975 pa znašajo preverjene potrebe investicijskega vzdrževanja za našo občino 56.900.000 dinarjev. Glede na delitev stanarine in obveznosti iz nje pa je ostalo v letu 1974 za investicijsko vzdrževanje, pri tem je všteti tudi del poslovnih prostorov le 6.273.000 dinarjev, kar je le nekaj več kot 18 odstotkov potrebnih sredstev. Prav tako je občuten primanjkljaj tudi pri tekočem vzdrževanju, saj znaša ta primanjkljaj v naši občini koncem leta 1973 5.651.000 dinarjev. Pri tem pa je treba upoštevati, da so znašali viški — neporabljen sredstva tekočega vzdrževanja pri posameznih hišah skupno 3.454.000 dinarjev.

Pri navedenem podatku bo potrebno razmisliti kako bi se sredstva tekočega vzdrževanja pri hišah, ki so v minusu pokrila in kako hišam, ki imajo

neporabljen sredstva zagotoviti vrnitev teh sredstev. Ne dvomno je, da bomo pri tem morali upoštevati načelo solidarnosti, ki pa bo moralo biti takšno, da ne bo prizadelo tistega, ki je pametno gospodaril in štedil. Dejstvo je, da so bila do sedaj vsa sredstva na skupnem žiro računu sklada hiš in je bilo tako možno pokrivanje s prelivanjem sredstev.

Zaradi problemov na stanovanjskem področju v naši občini težimo k čimvečji in ugodnejši graditvi stanovanj in k ustvarjanju vseh tistih pogojev in možnosti, ki bi omogočali večjo gradnjo. Ta dejavnost se odvija v okviru odbora za gradnjo v naši samoupravni stanovanjski skupnosti. Glede na dejstvo, da je stanovanje dolgoročno dobrina z vsemi ekonomskimi in sociološkimi značilnostmi je problematika stanovanjskega gospodarstva še toliko bolj občutljiva ko v naši občini govorimo o starem stanovanjskem skladu.

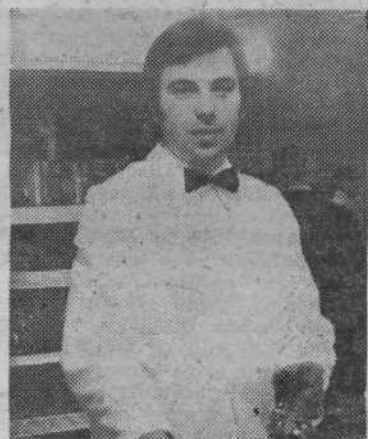
V pretekli številki »Dogovor« smo objavili gradivo za javno razpravo, v katerem je med drugim tudi zasnova programa dela naše samoupravne stanovanjske skupnosti. V navedenem programu so našete osredne naloge tako skupnosti kakor tudi odborov. Poseben poudarek naj bo na napotilu za delo hišnih svetov in zborov stanovalcev. V kratkem pričakujemo, da bomo lahko vse hišne svete opremili s paketom predpisov in navodil za delo hišnih svetov in da bo občinska skupščina sprejela ustrezen odlok o višini stanarin in razdelitvi le-teh.

Ko bomo opravili to delo, pa nas pravzaprav še čaka začetek prave akcije, katere se bomo morali lotiti vsi — tako zbori stanovalcev s hišnimi sveti, krajevne skupnosti in naša interesna skupnost. Problemov, ki so se kopičili zaradi neurejenih razmer vrsto let, ne bomo mogli rešiti čez noč. Toda s programom in vključevanjem vseh prizadetih v ta program bomo napravili prve korake na novi poti.

V prihodnji številki bomo prikazali problematiko, ki tare občane naše občine, in poskušali nakazati reševanje le-te.

Ljudje so različni

Največ pozornosti so pritegnili pravzaprav vsi tisti številni krožniki z makaronovim mesom, joto, pasuljem in krompirjem pa z mešano solato, ki jih je kot dve majhni piramidi imel naložene na rokah, in jih je, kdove, kolikokrat že ta dan prinesel po stopnicah iz kuhinje v klet.



Premišljevala sem, ko sem takole čakala, da mi bo naklonil vsaj trenutek, ko bi si, če bi popustil eden od desetih prstov, vsi tisti fizički in makarončki utrli pot pod mizo...

Josip Kraljevič, za prijatelje in stalne goste kar Joso, meri korake in kilometre po stopnicah navzdol in navzgor pa do vitrin z gotovimi jedili in nazaj pa do točilne mize na nasprotnem koncu in nazaj, v Daj-damu že celih 11 let. Zdaj se skoraj ne spomni več, kaj ga je takrat še rosnega mladeniča privedlo iz Vodice pri Šibeniku sem v Ljubljano. »Čakajte, prijatelji, ki so tu že prej uspeli, so me zvalili...« Zanimivo, bi rekel človek, da ti natakar, ki bi vendar imel tako velike in vsestranske perspektive v lepem turističnem kraju ob morju, odrine v veliko manj turistično Ljubljano. Toda, zdaj o tem niti ne razmišlja veliko, ko svoje rodne Vodice vidi komaj kaj več kot enkrat na leto. Ob prostih dne-

vih, teh pa seveda ni na pretek. Daj-dam je namreč skupaj s sosednjo Emono eden redkih lokalov, ki je odprt v centru tudi ob nedeljah, takrat odmrta z ženo in sinom, ki je zakoracal v drugo leto, na njen dom v Moravce.

Kaj misli o gostih, o delovnih pogojih, ima kakšne želje, ga izzivam. Pa ni prav nič videti, da bi bil pripravljen preveč kritizirati. V dolgih letih si je pridobil vrsto stalnih gostov, »ki so pač takšni in drugačni«, s katerimi se, tako je videti, dobro razume, če se pa kdaj primeri, da nastane prehud gneča, zadevo kaj hitro »počistijo«. No, nazadnje pa le prizna, da so tiste stopnice v klet do kuhinje in nazaj, ki jih kdo ve kolikokrat na dan premeri (od 6. do 15. ali v popoldanski izmeni do 23. ure zvečer) kar odveč. Toda, kaj bi tarnal, Joso je mlad, gibčen in poln energije in dobre volje. Ko se je odločil za poklic je dobro izbral.

IZ SOSEDNIH OBČIN

Na praznovanje prvomajskih praznikov in obilico prostih dni, so se pripravili tudi pri centru za mladinski turizem (na kratko je to Mladi turist). Pripravljajo namreč množično srečanje mladih v znanem mladinskem centru v Rovinju, ki lahko sprejme okoli 400 gostov hkrati. Kar takoj naj povemo, da bo to tridnevno srečanje za mlade (od 1. do 3. maja) gotovo izredno privlačno, saj je treba za celotno oskrbo in prevoz odsteti le 340 dinarjev. In verjetno tudi ni potrebno predolgo naštevati vseh možnosti, ki jih bodo imeli na voljo mladi tiste tri dni v Rovinju. Dovolj bo, če povemo, da bodo na voljo najrazličnejša športna igrišča, diskoteke, bazeni — vse to po spoznavnem večeru s plesom — in ne čisto nazadnje, tudi morje bo in sonce (upajmo!). Prijave sprejemajo pri Mladem turistu na Celovški 49 in na telefonsko številko 312-185.

V polkletnem in kletnem prostoru novega Mestnega gledališča ljubljanskega v Čopovi ulici, so minuli teden odprli tudi novo prodajalno obutve Alpina. Zanimivost prodajalne je predvsem v tem, da na pro-

dajnih policah skoraj ni škata in omotov, in je praktično vsa obutev razstavljena. V trgovini si obetajo, da bodo tako kupci lažje izbirali in radi prihajali po nakupih.

Rastejo kot gobe po dežju, bi dejali — pa prav nič zlobno — za pizzerije, ki jih je zdaj v Centru kar lepo število. Enega takih ljubkih lokalčkov je namreč pred kratkim odprl tudi hotel Ilirija v kletni pasazi Ljubljanske banke na Trgu revolucije. Ljubitelji teh, na sedem načinov nadevanih okusnih palačink nemara že vedo, drugim pa naj povemo, da je vhod v to pizzerijo, ki so jo imenovali »Parma« po italijanskem pobratenem mestu — iz Erjavčeve ulice. Morda še cene? Pizze stanejo od 15 do 20 dinarjev, čeli pečeni piščanci so po 55 dinarjev (povedali so, da bodo z njimi prav radi postregli vsaki gospodinjji, ki bo v stiski s časom izkoristila to priložnost). Na voljo imajo tudi krače, vse to pa se, tako pravijo najbolje »poplakne« z odprtim pivom in nekaterimi brezalkoholnimi pijačami. Lokal je odprt vsak delavnik od osmih zjutraj do devetih zvečer.

R. D.

USTANOVNA SEJA KONFERENCE MLADIH IZ KRAJEVNIH SKUPNOSTI

Vključiti se v življenje KS

Nova ustava, sprejeta lani, je krajevno skupnost opredelila kot temeljno družbenoekonomsko skupnost in ji s tem podelila novo, ustrenejšo vlogo. Tako to sedaj ni več, kot je pogostoma v preteklosti bila, le podaljšana roka občinske uprave. V okviru krajevne skupnosti se sedaj povezujejo krajski in delovni ljudje iz TOZD v krajevni skupnosti, da na osnovi skupnih programov in z združevanjem dela in sredstev zadovoljijo vse tiste interese, ki se v okviru krajevne skupnosti pojavljajo.

V to življenje se, kot del te skupnosti, seveda vključuje tudi mladina. Ne vključuje pa se neorganizirana in nepripravljena, temveč v okviru svoje družbenopolitične organizacije, Zveze socialistične mladine Slovenije. V ta namen so v krajevnih skupnostih, tako kot v TOZD, šolah, domovih in drugod, ustanovljene osnovne organizacije ZSMS.

V okviru teh osnovnih organizacij se mladi spoznavajo z družbenopolitičnim delovanjem tako preko teoretičnega izobraževanja kot s praktičnim de-

lom. Osnovna organizacija je tudi pobudnik in pogosto organizator interesnega delovanja mladih ter povezovalac vseh tistih družbenih organizacij in društev, v katerih delujejo mladi.

Delo v osnovni organizaciji pa je tudi šola samoupravljanja, saj se v okviru le-te ali preko nje mladi vključujejo v vse organe krajevne samouprave in tako v praksi uresničujejo stališča svoje organizacije in naše celotne družbe.

To je bilo nekaj uvodnih misli, podanih na ustanovni seji mladih iz krajevnih skupnosti, ki je bila sklicana na pobudo osnovnih organizacij ZSMS iz krajevnih skupnosti in občinske konference ZSMS Ljubljana-Center.

Na seji sta bila izvoljena predsednik in sekretar konference ter dvanajstčlansko predsedstvo, v katerem je zastopanih vseh osem osnovnih organizacij iz krajevnih skupnosti ter delegati KMD KMI in koordinacijskega sveta družbenih organizacij pri OK ZSMS.

V razpravi, ki je sledila, so prisotni obravnavali predvsem vključevanje mladih v osnovne

organizacije, organiziranje prostega časa preko interesnih dejavnosti, ki naj bodo združene v okviru družbenih centrov v krajevnih skupnostih ter vključevanje mladih v pripravo planov krajevnih skupnosti. Pri tem je bilo sprejeto stališče, da morajo mladi v krajevnih skupnostih stremeti za tem, da se čvrstijo socialne vezi med mladino po eni strani in po drugi med vsemi krajski in delovnimi ljudmi v krajevnih skupnostih. Poleg tega je potrebno čimprejše evidentiranje potreb po družbenih objektih in iskanje ustreznih prostorov, ki so sedaj še neizkoriščeni in ki naj bi služili razvijanju interesnih dejavnosti.

Izobraževanje naj bi potekalo na več načinov, je bilo še poudarjeno, tako v obliki predavanj, debatnih večerov, kot tudi preko različnih manifestativnih oblik, kot so pohodi in podobno.

Poleg teh so prisotni navedli še mnogo nalog, ki jih imajo osnovne organizacije ZSMS v krajevnih skupnostih pa tudi naloge, ki jih rešujejo v okviru konference mladih in KS. -mj